

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку

Андрій КІЗИМА
2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. профектора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ФІНАНСИ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 23 «Соціальна робота»

спеціальність – 232 «Соціальне забезпечення»

освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (семестр)
Денна	3	6	28	14	3	6	99	150	6

31.01.2023

Тернопіль – 2023

Робочу програму склав доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, канд. екон. наук, доцент Володимир КОСТЕЦЬКИЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
д-р екон. наук, професор _____ Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 232 «Соціальне забезпечення», протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
канд. екон. наук, доцент _____ Галина КУЛИНА

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук, доцент _____ Микола СТЕЦЬКО

**ОПИС ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ»**

Дисципліна – «Фінанси державних установ і організацій»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS (денна форма навчання) – 5	Галузь знань 23 “Соціальна робота”	Вибіркова дисципліна
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 232 “Соціальне забезпечення” Освітня програма – Соціальне забезпечення	Рік підготовки: 3 Семестр: 6
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції : 28 год. Практичні заняття: 14 год.
Загальна кількість годин: 150 год.		Індивідуальна робота: 3 год. Тренінг, КПЗ: 6 год. Самостійна робота: 99 год.
Тижневих – 10,7 год. Аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програму дисципліни «Фінанси державних установ і організацій» призначено для студентів економічних спеціальностей освітнього рівня бакалавр денної і заочної форм навчання. Курс передбачає набуття студентами знань і практичних навиків щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємств, установ і організацій державної форми власності. Дисципліна «Фінанси державних установ і організацій» передбачає послідовне і систематичне вивчення основних питань, знання котрих необхідне для професійної підготовки бакалаврів.

Мета курсу «Фінанси державних установ і організацій» полягає у формуванні у студентів теоретичних знань і практичних навичок щодо організації діяльності бюджетних установ, складанні кошторису, розрахунку нормативів та показників, необхідних у процесі планування; ознайомлення студентів з головними методами й прийомами фінансового планування щодо розрахунків необхідних економічних показників, які дають об’єктивну картину фінансового стану бюджетної установи, його фінансових результатів, зміни у структурі активів і пасивів тощо.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення дисципліни «Фінанси державних установ і організацій» студенти повинні:

- ◆ пізнання сутності бюджетних установ в Україні, вивчення порядку заснування та організації діяльності бюджетних установ;
- ◆ засвоїти зміст та основні напрямки організації фінансів на підприємствах, установах, організаціях державної форми власності;
- ◆ ознайомитися з особливостями здійснення фінансово-господарської діяльності державними установами й організаціями;
- ◆ використовувати на практиці основи та методику планування фінансових ресурсів діяльності державних установ і організацій;
- ◆ пізнання методик проведення основних операцій та послуг, а також методик формування ресурсів бюджетних організацій, аналізу їх прибутковості та фінансової стійкості.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекційних занять полягає у тому, щоб ознайомити студентів із теоретико-організаційними засадами фінансів державних установ і організацій та специфікою фінансових відносин суб'єктів господарювання невиробничої сфери діяльності.

Мета викладення лекційного матеріалу полягає у:

- ◆ викладенні студентам згідно з програмою та робочим планом основних питань, що стосуються основ організації діяльності державних установ і організацій;
- ◆ формуванні у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу «Фінанси державних установ і організацій».

2.4. Завдання проведення практичних занять

Метою проведення практичних занять є вироблення у студентів практичних навиків в оволодінні фінансовими розрахунками, що стосуються управління фінансовою діяльністю державних установ і організацій.

Завдання проведення практичних занять:

- ◆ засвоїти особливості функціонування фінансів державних установ і організацій;
- ◆ навчитися використовувати набуті теоретичні знання з основ організації фінансової діяльності державних установ і організацій у практичній діяльності;
- ◆ глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекційних заняттях.

2.5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- сутність бюджетної організації як специфічного суб'єкта господарювання та його роль у розвитку економіки;
- правові основи створення та діяльності бюджетних установ в Україні;
- порядок державної реєстрації та ліцензування бюджетних установ;
- формування доходів та видатків бюджетних установ;
- порядок планування кошторису бюджетних установ;
- особливості формування, структуру та джерела формування ресурсної бази бюджетних установ;
- розкрити порядок відкриття та ведення рахунків у відділеннях держказначейства й банківських установ;
- основні вимоги, що висуваються бюджетним установам щодо складання звітності фінансової та бюджетної звітності;
- сутність та види державного фінансового контролю;
- сутність, основні принципи та організаційну структуру бюджетних установ.

вміти:

- дати загальну характеристику активам бюджетних установ та організацій;
- визначити показники, які характеризують фінансову стійкість бюджетної установи;
- провести аналіз стану фінансово-господарської діяльності бюджетних установ;
- визначити посадовий оклад та розрахувати заробітну плату працівників бюджетних установ;
- оцінити рівень забезпеченості бюджетних установ працівниками та рівень ефективності їх роботи, повноти використання робочого часу і раціонального використання фонду заробітної плати;
- формувати і складати фінансову, бюджетну, податкову та соціальну звітність відповідним органам.

3. Програма дисципліни «Фінанси державних установ і організацій»

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади фінансів державних установ і організацій

Тема 1. Сутність та особливості організації фінансів бюджетних установ і організацій

Сутність бюджетної організації як специфічного суб'єкта господарювання та його роль у розвитку економіки; основні види, функції та принципи функціонування бюджетних установ; правові основи створення та діяльності бюджетних установ в Україні; порядок їх державної реєстрації та ліцензування; особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ; формування доходів та видатків бюджетних установ; порядок планування кошторису бюджетних установ.

Тема 2. Основи бюджетного фінансування

Інституційна трансформація моделі фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ.

Суть бюджетного фінансування, його принципи, форми і методи. Особливості бюджетного фінансування в сучасних умовах.

Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ.

Тема 3. Фінансові ресурси бюджетної установи

Сутність та функції власного капіталу бюджетних установ; фонди у необоротних активах, фонди у малоцінних та швидкозношуваних предметах, результат виконання кошторисів та результат переоцінок окремих активів; економічний зміст та завдання розрахунків у бюджетних установах; порядок організації розрахунків за платежами і податками до бюджету; розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами; організація готівкових та безготівкових розрахунків, особливості організації розрахунків за попередньою оплатою та в порядку планових платежів тощо.

Тема 4. Кошторис бюджетної установи

Поняття кошторису бюджетної установи і організації. Проблема кошторисного фінансування бюджетних установ.

Аналіз кошторисного фінансування бюджетних установ, що передбачає уточнення сутності бюджетного фінансування. З'ясування дефініції категорії «кошторисне фінансування» як форми бюджетного фінансування. Особливості здійснення кошторисного фінансування бюджетних установ на сучасному етапі.

Тема 5. Фінансове планування діяльності бюджетної установи

Зміст і принципи фінансового планування, організаційні засади бюджетного планування, функції головних розпорядників бюджетних коштів, поняття бюджетного фінансування, його форми та методи, порядок складання, розгляду й затвердження кошторисів бюджетних установ тощо.

Планування витрат на заклади освіти та охорони здоров'я, установи культури та органи місцевого самоврядування, фінансового забезпечення соціальних гарантій.

Змістовий модуль 2. Специфіка організації діяльності бюджетних установ і організацій

Тема 6. Майно бюджетної установи

Загальна характеристика активів бюджетних установ та організацій, їх види та класифікація; особливості формування, структура та джерела; порядок відкриття та ведення рахунків у відділеннях держказначейства й банківських установ; склад та

структуру необоротних та оборотних активів бюджетних організацій; грошові кошти в касі установи; порядок відкриття рахунків в відділеннях держказначейства; кошти на рахунках в держказначействі та установах банків, депозитні кошти бюджетних установ.

Тема 7. Звітність бюджетних установ

Сутність фінансової звітності; основні вимоги, що висуваються бюджетним установам щодо складання звітності; склад, порядок та терміни подання місячної, квартальної і річної фінансової та бюджетної звітності, вимоги до розкриття її елементів; порядок складання і подання відповідним органам податкової та соціальної звітності; пояснювальна записка; форми фінансової звітності; розпорядники бюджетних коштів, одержувачі бюджетних коштів; основні нормативні акти, що визначають порядок складання звітності бюджетних установ.

Тема 8. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ

Сутність та необхідність фінансового аналізу бюджетних установ; зміст, задачі та джерела аналізу діяльності бюджетних установ; методичні прийоми фінансового аналізу в системі контролю, розподілу й використання бюджетних коштів; організаційноінформаційна модель аналізу розподілу і використання бюджетних ресурсів; об'єкти і суб'єкти аналізу; система економічних показників фінансового аналізу; інформаційне забезпечення аналізу; методичні прийоми обробки первинної (вхідної) інформації; узагальнення й реалізація результатів аналізу.

Тема 9. Організація фінансового контролю бюджетних установ

Державний фінансовий контроль – сутність, види та порядок проведення; основні методи державного фінансового контролю: камеральна перевірка, моніторинг, обстеження; сутність та основні завдання аудиту фінансово-господарської діяльності; особливості проведення аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетних установ; етапи проведення аудиту; інспектування сутність та основні завдання; методи інспектування, ревізія; особливості проведення перевірки державних закупівель, механізм організації внутрішнього контролю бюджетних організацій.

Тема 10. Особливості фінансової діяльності бюджетних установ різних сфер

Бюджетні установи сфери освіти сутність та класифікація; порядок створення, реорганізації та ліквідації закладів освіти; структура освіти України; дошкільний виховний заклад; середні заклади освіти; позашкільні заклади освіти; професійнотехнічний навчальний заклад; вищі заклади освіти; заклади післядипломної освіти; фінансово-господарська діяльність установ сфери освіти; платні послуги в системі вищої освіти; видатки установ сфери освіти, їх класифікація та особливості планування; система зарплати вчителів; фонд зарплати вчителів; педагогічна ставка; фонд заробітної плати вищих закладів освіти.

Заклади охорони здоров'я, сутність, класифікація та особливості функціонування; фінансово-господарська діяльність закладів охорони здоров'я; джерела формування коштів закладів охорони здоров'я; перелік й особливості надання платних послуг; сутність видатків бюджетної установи; економічна класифікація видатків на охорону здоров'я; планування видатків на охорону здоров'я; особливості нарахування заробітної плати медичних працівників; капітальні видатки установ охорони здоров'я.

Фінансування закладів культури і мистецтва, склад видатків. Класифікація закладів культури і мистецтва, фінансування заходів з фізичної культури і спорту; фінансова підтримка громадських організацій; видатки на науково-дослідну діяльність; видатки на державне управління та судову владу.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Фінанси державних установ і організацій»

денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивід. робота	Тренінг, КПЗ	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Сутність та особливості організації фінансів бюджетних установ і організацій	2	1	-	3	9	Поточне опитування
Тема 2. Основи бюджетного фінансування	2	1	-		10	Поточне опитування
Тема 3. Фінансові ресурси бюджетної установи	2	1	-		10	Поточне опитування
Тема 4. Кошторис бюджетної установи	2	1	1		10	Поточне опитування
Тема 5. Фінансове планування діяльності бюджетної установи	4	2	-		10	Поточне опитування
Змістовий модуль 2						
Тема 6. Майно бюджетної установи	2	1	-	3	10	Поточне опитування
Тема 7. Звітність бюджетних установ	2	1	-		10	Поточне опитування
Тема 8. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ	4	2	1		10	Поточне опитування
Тема 9. Організація фінансового контролю бюджетних установ	4	2	-		10	Поточне опитування
Тема 10. Особливості фінансової діяльності бюджетних установ різних сфер	4	2	1		10	Поточне опитування
РАЗОМ	28	14	3	6	99	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади фінансів державних установ і організацій

Практичне заняття 1

Тема 1. Сутність та особливості організації фінансів бюджетних установ і організацій

Питання для обговорення:

1. Сутність бюджетних установ і правові засади їхнього створення.
2. Господарська діяльність бюджетних установ.
3. Види та класифікація бюджетних установ.
4. Фінанси бюджетних установ.

Тема 2. Основи бюджетного фінансування

Питання для обговорення:

1. Сутність бюджетного фінансування.
2. Принципи бюджетного фінансування.
3. Форми бюджетного фінансування.
4. Методи бюджетного фінансування.

Практичне заняття 2

Тема 3. Фінансові ресурси бюджетної установи

Питання для обговорення:

1. Поняття та принципи формування фінансових ресурсів бюджетної установи.
2. Види та класифікація фінансових ресурсів бюджетної установи.
3. Доходи бюджетної установи: сутність і види.
4. Видатки бюджетної установи, їхня характеристика.

Тема 4. Кошторис бюджетної установи

Питання для обговорення:

1. Поняття кошторису бюджетної установи, їхні види.
2. Структура кошторису бюджетної установи.
3. Порядок складання кошторису бюджетної установи.
4. Порядок розгляду й затвердження кошторису.
5. Вимоги до виконання кошторису.

Практичне заняття 3

Тема 5. Фінансове планування діяльності бюджетної установи

Питання для обговорення:

1. Організаційні основи фінансового планування діяльності бюджетної установи.
2. Методи фінансового планування.
3. Основні показники, що визначають обсяг бюджетних асигнувань.
4. Нормативи витрат і фінансові норми.

Змістовий модуль 2. Специфіка організації діяльності бюджетних установ і організацій

Практичне заняття 4

Тема 6. Майно бюджетної установи

Питання для обговорення:

1. Сутність і види майна бюджетної установи.
2. Види активів бюджетної установи та їхня характеристика.
3. Пасиви бюджетної установи: сутність, склад і види.

Тема 7. Звітність бюджетних установ

Питання для обговорення:

1. Поняття та класифікація звітності бюджетних установ.
2. Фінансова звітність установи.
3. Бюджетна звітність установи.

Практичне заняття 5

Тема 8. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ

Питання для обговорення:

1. Сутність та особливості аналізу фінансово-господарської діяльності бюджетних установ.
2. Методи та етапи аналізу діяльності бюджетної установи.
3. Аналіз фінансової діяльності та фінансового стану бюджетної установи.

Практичне заняття 6

Тема 9. Організація фінансового контролю бюджетних установ

Питання для обговорення:

1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю.
2. Види і форми здійснення державного фінансового контролю.
3. Предмет і метод державного фінансового контролю.
4. Принципи організації та здійснення державного фінансового контролю.

Практичне заняття 7

Тема 10. Особливості фінансової діяльності бюджетних установ різних сфер

Питання для обговорення:

1. Особливості фінансової діяльності бюджетних установ сфери освіти.
2. Особливості фінансової діяльності бюджетних установ сфери охорони здоров'я.
3. Особливості фінансової діяльності інших бюджетних установ.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Фінанси державних установ і організацій» виконується самостійно кожним студентом. Індивідуальна робота охоплює основні теми

дисципліни і полягає у проведенні економічних і фінансових розрахунків та обґрунтуванні отриманих результатів, вона представляє собою набір локальних завдань, основною метою яких є виявлення знань студентів щодо організації фінансових відносин установ та організацій, а також навичок практичної роботи з розрахунку грошових надходжень, формування фінансових результатів, аналізу фінансового стану установ та організацій та ін. КПЗ оформлюється у відповідності зі встановленими вимогами і оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з фінансів установ та організацій.

Завдання:

На основі фінансової звітності бюджетної установи (за вибором студента) здійснити аналіз фінансового стану та зробити висновки щодо її фінансово-господарської діяльності.

Завдання 1

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку доходів бюджетної установи (табл. 1). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Таблиця 1

Аналіз складу, структури та динаміки доходів бюджетної установи

Вид доходів	Рядок форми № 2-дс	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5/1 x100
Доходи від обмінних операцій							
Бюджетні асигнування	2010						
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020						
Доходи від продажу активів	2030						
Фінансові доходи	2040						
Інші доходи від обмінних операцій	2050						
Усього доходів від обмінних операцій	2080						
Доходи від необмінних операцій							
Податкові надходження	2090						
Неподаткові надходження	2100						
Трансферти	2110						
Надходження від державних цільових фондів	2120						
Інші доходи від необмінних операцій	2130						
Усього доходів від необмінних операцій	2170						
Усього доходів	2200		100,0		100,0		

Завдання 2

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку витрат бюджетної установи (табл. 2).
Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Таблиця 2

Аналіз складу, структури та динаміки витрат бюджетної установи

Вид витрат	Рядок форми № 2-ДС	_____ р.		_____ р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносна, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5/1 x100
Витрати за обмінними операціями							
Витрати на виконання бюджетних програм	2210						
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220						
Витрати з продажу активів	2230						
Фінансові витрати	2240						
Інші витрати за обмінними операціями	2250						
Усього витрат за обмінними операціями	2290						
Витрати за необмінними операціями							
Трансферти	2300						
Інші витрати за необмінними операціями	2310						
Усього витрат за необмінними операціями	2340						
Усього витрат	2380		100,0		100,0		

Завдання 3

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку елементів витрат за обмінними операціями бюджетної установи (табл. 3). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Таблиця 3

Аналіз складу, структури та динаміки елементів витрат за обмінними операціями бюджетної установи

Елемент витрат за обмінними операціями	Рядок форми № 2-дс	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносна, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5/1 x100
Витрати на оплату праці	2820						
Відрахування на соціальні заходи	2830						

Матеріальні витрати	2840					
Амортизація	2850					
Інші витрати	2860					
Усього	2890		100,0		100,0	

Завдання 4

Проаналізуйте динаміку профіциту (дефіциту) доходів від обмінних і необмінних операцій бюджетної установи (табл. 4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Таблиця 4

Аналіз динаміки профіциту (дефіциту) доходів від обмінних і необмінних операцій бюджетної установи, тис. грн

Показник	р.	р.	Відхилення (+,-)	
			абсолютне	відносне, %
A	1	2	3=2-1	4=3/1 x100
Обмінні операції:				
доходи				
витрати				
профіцит (+), дефіцит (-)				
доходи у % до витрат				X
Необмінні операції:				
доходи				
витрати				
профіцит (+), дефіцит (-)				
доходи у % до витрат				X
Усього:				
доходи				
витрати				
профіцит (+), дефіцит (-)				
доходи у % до витрат				X

Завдання 5

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки активів (майна) бюджетної установи (табл. 5). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Таблиця 5

Склад, структура та динаміка активів бюджетної установи (станом на кінець року)

Вид активів (майна)	Р.		Р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
A	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5/1 x100
Активи - всього							
1. Нефінансові активи							
1.1. Основні засоби							
1.2. Нематеріальні							

активи							
1.3. Запаси							
2. Фінансові активи							
2.1. Довгострокова дебіторська заборгованість							
2.2. Поточна дебіторська заборгованість							
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті							
2.3.1. в касі							
2.3.2. в казначействі							
3. Витрати майбутніх періодів							

Завдання 6

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки пасивів (капіталу) бюджетної установи (табл. 6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Таблиця 6

Склад, структура та динаміка пасивів бюджетної установи (станом на кінець року)

Вид пасивів (капіталу)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5/1 x100
Пасиви - всього							
1. Власний капітал та фінансовий результат							
1.1. Внесений капітал							
1.2. Капітал у дооцінках							

1.3. Фінансовий результат							
1.4. Резерви							
1.5. Цільове фінансування							
2. Зобов'язання							
2.1. Довгострокові зобов'язання							
2.2. Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями							
2.3. Поточні зобов'язання							
3. Забезпечення							
4. Доходи майбутніх періодів							

Завдання 7

Проведіть порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості шляхом складання розрахункового балансу, визначте дебетове (кредитове) сальдо (табл. 7). Сформулюйте висновки. *Вихідна інформація:* форма № 1-дс «Баланс» за звітний рік.

Таблиця 7

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості (станом на кінець _____ р.), тис. грн

Вид заборгованості	Дебіторська заборгованість	Кредиторська заборгованість	Перевищення заборгованості	
			дебіторської (активне сальдо)	кредиторської (пасивне сальдо)
З бюджетом				
За товари, роботи, послуги				
За кредитами				
За авансами				
Із соціального страхування				
За внутрішніми розрахунками				
Інша заборгованість				
Усього				

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть год.
1.	<p style="text-align: center;">Тема 1: Сутність та особливості організації фінансів бюджетних установ і організацій</p> <p>1. Назвіть специфічні особливості організації фінансів бюджетних установ. 2. Сутність бюджетних установ як суб'єктів державного сектору економіки. 3. Вкажіть порядок реєстрації бюджетної установи. 4. Охарактеризуйте господарську діяльність бюджетних установ. 5. Які вимоги вказують на статус бюджетної установи. 6. За якими ознаками здійснюється поділ бюджетних установ. 7. Як класифікуються бюджетні установи? 8. Хто є розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів.</p>	9
2.	<p style="text-align: center;">Тема 2: Основи бюджетного фінансування</p> <p>1. Сутність і значення бюджетного фінансування. 2. Які специфічні ознаки бюджетного фінансування? 3. Характеристика принципів бюджетного фінансування. 4. Вкажіть функції бюджетного фінансування. 5. Які розрізняють основні форми бюджетного фінансування. 6. У чому особливість здійснення кошторисного фінансування? 7. Що являє собою фінансування державних інвестиційних проектів? 8. На які цілі передбачаються бюджетні кредити? 9. Державні трансферти: їхня сутність і призначення. 10. Охарактеризуйте методи бюджетного фінансування.</p>	10
3.	<p style="text-align: center;">Тема 3: Фінансові ресурси бюджетної установи</p> <p>1. Сутність, характерні риси та функції фінансових ресурсів бюджетної установи. 2. Бюджетні послуги та джерела їхнього фінансування. 3. Класифікаційні ознаки фінансових ресурсів бюджетної установи. 4. Що таке бюджетне асигнування? 5. Доходи бюджетної установи: поняття та види. 6. Охарактеризуйте власні надходження бюджетних установ. 7. Як класифікуються доходи суб'єктів державного сектору економіки? 8. Що таке бюджетне зобов'язання та бюджетне призначення? 9. Сутність і призначення видатків бюджетних установ. 10. За якими ознаками поділяються видатки бюджетних установ? 11. Охарактеризуйте видатки бюджетної установи відповідно до бюджетної класифікації видатків.</p>	10
4.	<p style="text-align: center;">Тема 4: Кошторис бюджетної установи</p> <p>1. Сутність кошторису та його значення в діяльності бюджетної установи. 2. Види кошторисів і їхня характеристика. 3. Які основні документи додаються до кошторису бюджетної установи? 4. На які частини поділяється кошторис бюджетної установи? 5. Що відображається у вступній частині кошторису? 6. Що відображається в розділі кошторису «Надходження»? 7. Охарактеризуйте розділ кошторису «Видатки та надання кредитів». 8. Охарактеризуйте порядок складання кошторису бюджетної установи. 9. Охарактеризуйте порядок розгляду та затвердження кошторису. 10. Що необхідно знати під час виконання кошторису бюджетної установи?</p>	10

5.	<p>Тема 5: Фінансове планування діяльності бюджетної установи</p> <p>1. Сутність і завдання фінансового планування бюджетної установи. 2. Принципи та функції фінансового планування діяльності бюджетної установи. 3. Особливості організації фінансового планування діяльності бюджетної установи. 4. Методи фінансового планування та їхні види. 5. Сутність, зміст і характеристика фінансових норми та нормативів.</p>	10
6.	<p>Тема 6: Майно бюджетної установи</p> <p>1. Сутність та особливості формування майна бюджетної установи. 2. Класифікаційні ознаки майна бюджетної установи. 3. Джерела формування майна бюджетної установи. 4. Характеристика видів активів бюджетної установи. 5. Сутність і призначення пасиву бюджетної установи. 6. Склад і види пасивів бюджетної установи.</p>	10
7.	<p>Тема 7: Звітність бюджетних установ</p> <p>1. Звітність бюджетної установи: сутність, види та призначення. 2. Характеристика фінансової звітності бюджетної установи. 3. Баланс бюджетної установи: сутність і склад. 4. Звіт про фінансові результати бюджетної установи та його складові. 5. Особливості складання звіту про рух грошових коштів бюджетної установи. 6. Звіт про власний капітал, специфіка відображення операцій. 7. Бюджетна звітність установи: сутність, види та їхня характеристика.</p>	10
8.	<p>Тема 8: Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ</p> <p>1. Сутність, ознаки та види аналізу фінансовогосподарської діяльності бюджетних установ. 2. Інформаційне забезпечення аналізу діяльності бюджетної установи. 3. Методи та прийоми аналізу діяльності бюджетної установи. 4. Порядок проведення аналізу діяльності бюджетної установи. 5. Характеристика аналізу фінансової діяльності бюджетної установи. 6. Особливості здійснення аналізу фінансового стану бюджетної установи.</p>	10
9.	<p>Тема 9: Організація фінансового контролю бюджетних установ</p> <p>1. Походження терміна «контроль». 2. Визначення фінансового контролю та державного фінансового контролю. Назвіть їх спільні та відмінні ознаки. 3. Завдання державного фінансового контролю. 4. Мета державного фінансового контролю. 5. Види державного фінансового контролю залежно від часу проведення. 6. Види державного фінансового контролю залежно від характеру взаємовідносин суб'єкта та об'єкта. 7. Форми здійснення державного фінансового контролю. 8. Предмет державного фінансового контролю. 9. Класифікація державного фінансового контролю залежно від часу проведення. 10. Класифікація державного фінансового контролю за інформаційним забезпеченням. 11. Класифікація державного фінансового контролю залежно від характеру взаємовідносин суб'єкта та об'єкта. 12. Класифікація державного фінансового контролю за відношенням до власника. 13. Класифікація державного фінансового контролю за формами здійснення. 14. Класифікація ревізій залежно від відомчої підпорядкованості. 15. Метод державного фінансового контролю. 16. Способи здійснення державного фінансового контролю. 17. Методичні прийоми здійснення державного фінансового контролю. 18. Основні принципи державного фінансового контролю</p>	10

	відповідно до діючого законодавства. 19. Принципи організації державного фінансового контролю.	
	<p style="text-align: center;">Тема 10. Особливості фінансової діяльності бюджетних установ різних сфер</p> <p>1. У чому полягають основи нормативно-правового регулювання надання медичних послуг в Україні? 2. Як розмежовуються між бюджетами видатки на охорону здоров'я? 3. Окресліть засади бюджетного утримання охорони здо ров'я. 4. Які Ви знаєте моделі фінансового забезпечення охорони здоров'я? Яка з цих моделей застосовується в Україні? 5. У чому полягають засади здійснення бюджетних видатків на освіту? 6. Назвіть видатки бюджету на освіту. Який їх склад і структура? 7. Як розмежовуються видатки між бюджетами на освіту? 8. У чому полягає сутність тарифікаційного списку? Охарактеризуйте його складові та значення в плануванні видатків на оплату праці в закладах освіти. 9. Назвіть передумови фінансового забезпечення соціального захисту. 10. Які склад та структура видатків бюджету на соціальний захист населення? 11. Розкрийте сутність соціального обслуговування. Яка його організація? 12. Які особливості здійснення бюджетних видатків на житлово-комунальне господарство? 13. Який механізм бюджетних асигнувань соціальних закладів в Україні? У чому полягають особливості його організації? 14. Яким чином соціальна політика держави впливає на обсяг бюджетних асигнувань в економіку та соціальну сферу?</p>	10
	Разом:	99

8. Організація і проведення тренінгу

Тематика тренінгу

1. Проаналізувати систему управління та фінансового забезпечення державних установ та організацій (обирається студентами самостійно) використовуючи статистичний матеріал за останні 3 роки.
2. Відзначити основні проблеми діяльності державних установ та організацій в Україні на напрями їх вирішення у порівнянні із західною практикою.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Фінанси державних установ і організацій» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- тестування;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів КППЗ;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- залік.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінанси державних установ і організацій ізацій» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування, тестування під час заняття (5 тем по 5 балів – макс. 25 балів) 2. Виконання завдань самостійної роботи – макс. 25 балів. 3. Письмова робота – макс. 50 балів.	1. Усне опитування, тестування під час заняття (5 тем по 5 балів – макс. 25 балів) 2. Виконання завдань самостійної роботи – макс. 25 балів. 3. Письмова робота – макс. 50 балів.	1. Написання КППЗ, яке включає вибір варіанту та розв'язання практичних завдань – макс. 50 балів. 2. Тренінг – макс. 30 балів 3. Захист КППЗ – макс. 20 балів

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті

Здобувач вищої освіти на практичному занятті може отримати максимум 5 балів за шкалою:

5 балів ставиться за таких умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, дає повну, аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, що супроводжується правильними прикладами, на підтвердження власних думок, здійснює аналіз і формулює висновки, вільно послуговується фінансовою термінологією;
- розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання, досконало володіє навиками користування фінансовою звітністю суб'єкта господарювання та її ґрунтового

аналітичного опрацювання.

4 бали ставиться за таких умов:

- студент доволі активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, достатньо повний, обґрунтований виклад навчального матеріалу, але при додаткових контрольних запитаннях, які ставить викладач, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

- розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег, вміє користуватися фінансовою звітністю.

3 бали ставиться за таких умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

- загалом виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

2 бали ставиться за таких умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після підказок викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і без логічної послідовності.

1 бал ставиться за таких умов:

- студент фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) викладає початковий матеріал, припускаючись при цьому суттєвих неточностей і помилок, які не виправляє навіть при підказках викладача;

- виявляє нерозуміння змісту теоретичних питань та практичних завдань і, як наслідок цього – демонструє повну відсутність навичок як в аналізі явищ, так і в подальшому виконанні практичних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проектор, ноутбук, проекційний екран.	1-10
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint).	1-10

	Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox, Viber тощо).	
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-10
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-10

12. Рекомендовані джерела інформації

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Бюджетний кодекс України від 08.08.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
4. Класифікація інституційних секторів економіки України (KICE): Наказ Державної служби статистики України від 03.12.2014 р. № 378. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/op_kise_2016.htm
5. Басюк О. П. Цифрові технології в оптимізації бюджетного процесу: кращий світовий досвід та висновки для України. Актуальні проблеми державного управління. 2022. № 1 (60). С. 116-131. URL: [https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/AKTUALNI%20PROBLEMI%20DERZH AVNOGO%20UPRAVLINNYa%20%E2%84%961\(60\).pdf](https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/AKTUALNI%20PROBLEMI%20DERZH AVNOGO%20UPRAVLINNYa%20%E2%84%961(60).pdf)
6. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях. [С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан]. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
7. Воронкова Т. Є., Мельник А. О. Форми та методи фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 21-22. С. 68-72.
8. Гончар В. П., Чеховський С. О. Облік і контроль використання фінансових ресурсів у бюджетних установах. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 29. С. 547-551.
9. Гончаренко Н. Г. Фінансове планування як елемент забезпечення управління фінансовими ресурсами бюджетних установ. Економічний простір. 2021. № 165. С. 116-119.
10. Західна О. Р., Сподарик Т. І. Основи фінансування бюджетних установ. Бізнес-Інформ. 2019. № 12. С. 332-337.
11. Зеленко С. В., Писаренко Т. М. Оцінка нормативно-правового забезпечення обліку господарської діяльності бюджетних установ. Економічний форум. 2020. № 1(3). С. 130-137.
12. Кірсанова Ю. Правові, податкові та облікові засади здійснення підприємницької діяльності громадськими об'єднаннями та благодійними організаціями. Київ: Український форум благодійників, 2020. 12 с.
13. Колпакова А. Державний фінансовий контроль на сучасному етапі: огляд концептуальних засад. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2023. № 2(1). С. 9-18.
14. Конєва І. І. Управління фінансовим забезпеченням діяльності медичних закладів України. Збірник наукових праць ДУІТ. Сер.: Економіка і управління. 2023. Вип. 53. С. 91-102.
15. Крамаренко К. М. Фінансовий механізм бюджетних установ в сучасних умовах. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. Вип. 5(05). С. 33-36.

16. Лациба М. В., Старосольська С. П., Сидоренко Д. В. Громадські і благодійні організації в Україні. Реєстрація та діяльність. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 148 с.
17. Левадський І. Власні надходження бюджетних установ. Бухгалтерія для бюджету та ОМС. 2020. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/212-vlasn-nadhodjennya-byudjetnih-ustanov>
18. Проскура К. П. Організація внутрішнього контролю бюджетними організаціями (установами) як розпорядниками бюджетних коштів. Криміналістика і судова експертиза. 2019. Вип. 64. С. 689-698.
19. Середа О. О. Фінансування бюджетних установ: проблеми і перспективи. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1018/976>
20. Романькова О. М., Глущенко І. А. Організація бухгалтерського обліку та контролю над використанням коштів бюджетних установ. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2020. № 2. Т. 31 (70). С. 185-191.
21. Тищенко В. М., Ярмолицька О. В. Неприбуткові організації в Україні: нормативно-правове регулювання та особливості обліку і оподаткування. Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій. Сер.: Економіка і управління. 2019. Вип. 43-44. С.131-143.
22. Фінанси бюджетних установ: навч. посіб. [Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека, О. В. Люта, Н. Г. Пігуль]. Суми : Сумський державний університет, 2020. 229 с.
23. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Якимів А. І. Бюджетна система: Практикум: навч. посібник. Львів.: «Новий Світ 2000», 2019. 400 с.
24. Brett Fairbairn, Lou Hammond Ketilson, Peter Krebs Credit Unions and Community Economic Development. Saskatchewan: Centre for the Study of Co-operatives University of Saskatchewan. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/7082714.pdf>
25. Michael Meyer, Clara Moder, Michaela Neumayr, Peter Vandor Civil Society and Its Institutional Context in CEE. VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations. 2020. Vol. 31. P. 811-827. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11266-019-00106-7>
26. Nord H. L. Features of financing and treasury services of budgetary institutions on the example of universities. Naukovi pratsi. 2019. Vol. 149. P. 61.66.
27. Jo Saglie, Karl Henrik Sivesind Civil society institutions or semi-public agencies? State regulation of parties and voluntary organizations in Norway. Journal of Civil Society. 2018. Vol. 14. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17448689.2018.1518769>
28. The Future of Civil Society Organisations. Geneva: International council of voluntary agencies. 2020. May. 17 p. URL: <https://forus-international.org/en/resources/131>